

DVANADESETA GLAVA

Pristypvam kym naj-trudnata chast ot tova povestvovanie – razkazyt za tova, kak edva ne ubih chovek po vreme na rabota. Vjarno e, che vsichko se razmina – na kosym, i bolnijat si e oshte na dializa. No imenno zatova mi e oshte po-trudno da dam glasnost na sluchaja. Dali njama i mojat bolen da go prochete? Dali njama da me namrazi, che sym go lygala njakolko meseca? Ti, kojto shte se dosetish, che stava duma za tebe, njama da spomenavam imeto ti, molja te da mi prostish, ot syrce ti se molja, povjarvaj mi! I za men beshe strashno i oshte nastryhvam pri spomena!!! Izvestno vreme sled incidenta vjarvah, che ako nauchish, shte mi bydesh blagodaren, che sym spasila zhivota ti. Dori v pokazanijata taka sym napisala. Sega ne sym tolkova sigurna. Njakolko pyti dori se kaneh da ti kazha za sluchaja, no ne posmjah, zashtoto kakvo shteshe da se promeni, ako beshe nauchil? Nishto, samo deto ti shteshe sigurno da se uplashish ot nas i vseki pyt da idvash sys strah na dializa. A i vsichki ostanali bolni, na koito mozhe bi shteshe da kazhesh i te shtjaha da se uplashat.

Tova, koeto stana togava, beshe na pyrvo mjasto po moja vina i na vtoro – po vina na inzh. Fonev. Vinata na d-r Skorcheva neka drug precejnjava. Az sym vinovna, zashtoto mnogo byrzah. Ne mi beshe za pyrvi pyt da byrzam. Nie, sestrite v hemodializa, chesto byrzame. Inzh. Fonev pyk e vinoven, zashtoto izvyrshi neadekvatno dejstvie. I na nego ne mu beshe za pyrvi pyt. No edinstven toj ot celija tehlicheski personal vyrshi takiva. Njamam sili da razkazvam za incidenta ot novo. Zatova prilagam napravo pismenite si pokazanija, predstaveni na starshata sestra, zavezhdashtija otdelenie, d-r Skorcheva i drugi lekari i sestri ot otdelenieto, no nikoga dosega ne procheteni ot nito edin bolen. Mozhe njakoi ot vas da ne razberat vsichko, no tova ne e razgovor, za da moga da vi otgovorja vednaga, ako neshto ne ste razbrali i me popitate. Samo shte kazha, che heparin se postavja pri vsjaka dializa, za da ne se sysirva kryvta v kryvnite linii; dozata mu se opredelja ot lekar.

Pismeni pokazanija na m.s. Ani Bojanova

za incidenta s bolnija Bogomil Bogdanov na 24.01.2003 g. v otdelenie po hemodializa, MBAL “Sv. Magdalina”, gr. Raven

Otnosno: Opit za vkluchvane na bolen po vreme na dezinfekcija na aparata

Vecherta na 24.01.2003 g. bjah dezturna v hemodializna zala No. [...], razpolagashta s tri posta, respektivno otgovarjah za trima bolni: Marin Vasilev, Ignat Stojchev i Bogomil Bogdanov.

Malko predi 22:00 ch. aparatyt na Bogomil Bogdanov signalizira povisheno venozno naljagane. Namirah se v zalata tochno sreshtu bolnija. Vednaga pusnah banka s fiziologichen raztvor za razrezhdane na kryvta, no venoznoto naljagane prodylzhi byrzo da se vdiga, vsledstvie na koeto, vypreki byrzata mi reakcija, opityt da vyrna kryvta se okaza neuspeshen: kryvta v liniite beshe koagulirala totalno. Uvedomih dezturnija lekar, d-r Skorcheva, za stanaloto (koeto vprochem se sluchvashe za chetvyrti pyt naposledyk, po dumite na bolnija) i d-r Skorcheva naredi aparatyt da se zaredi s nov dializator i novi kryvni linii, za da byde prodylzhena dializnata procedura (ostavashe oshte polovin chas do kraja na opredelenoto vreme), kato tozi pyt prilozhenijat v nachaloto heparin Braun byde 4 000 E, t.e s 1 000 E po-malko ot obichajnata doza na bolnija za vsjaka 4-chasova procedura. [Tova ne e istinskijat incident, no e syshtestveno za razvoja na posledvalite sybitijata]

Bjah neotlychno pri bolnija. Inzh. Fonev donese nov dializator, verojatno po narezhdane na d-r Skorcheva, zashtoto az lichno ne sym mu narezhdala. Ne sym prisystvala na razgovora mezhdu d-r Skorcheva i inzh. Fonev, kasaesht prodylzhavane na procedurata. Dializatoryt, kojto inzh. Fonev donese, kogato az veche zarezhdah aparata, beshe predvaritelno izvaden ot sterilnata mu opakovka, t.e. gotov za sychlenjavane. Vednaga go postavih i svyrzah s kryvnite linii. V tova vreme bolnijat sedeshe na shezlonga si, kato rykata mu beshe vyrhu oblegalkata – s dvete dializni igli izlozheni na pokaz, nadlezchno promiti – i chakashe prodylzhenie na dializata si. V procesa na rabota objasnjavah na glas kakvo sledva, a inzh. Fonev raboteshe neshto po aparata, bez da otronva i duma. Oshte ne bjah zapylnila liniite s fiziologichen serum, kogato toj tihomylkom napusna zalata, bez da me uvedomi kakvo e napravil, a az, tvyrde zaeta s podgotovkata na aparata i poddyrzhane to na kontakt s bolnija, za mig dori ne dopusnah verojatnostta inzh. Fonev da privede aparata v rezhim “Dezinfekcija”.

Sled kato zapylnih nadlezchno dializnite linii, postavih shlangovete za dializen raztvor – dejstvie, koeto po princip trjabva da se izvyrshva ot tehnik, no syvsem ne e neobichajno za nasheto otdelenie to da se izvyrshva i ot sestra, osobeno kogato tehnikyt ne e nablizo – uverih se, che dializatoryt se e zatoplil i pristypih kym samoto vkljuchvane na bolnija. Dve tehicheski obstojatelstva doprinesoha za razvoja na po-natatyshnite sybitija:

– pyrvo, aparatyt, na kojto se namirashe bolnijat, beshe ot model, kojto ne blokira eventualnoto vkljuchvane na bolen na hemodializa pri startirala dezinfekcija;

– vtoro, dezinfektantyt, kakto i dializnijat raztvor, se podava zatoplen, taka che dializatoryt izglezhda topyl i gotov za zapochvane na dializnata procedura.

Vkljuchvaneto se izvyrshi tochno po ustanovenite pravila. Venoznijat kraj beshe postaven v kontejnera za ottichane na promivnata tehnost, dokato arterialnijat se zapylvashe s kryv ot bolnija. Vsichko vyrveshe normalno do momenta, kogato kryvnijat potok navleze v dializatora. Otnachalo dializatoryt se izpylni do polovinata po obichajniya nachin, no v sledvashtata sekunda cvetyt na kryvnija potok v gornata chast na dializatora zapochna da se promenja ot jarko-cherven kym mytno-cherven s zhytlenikavo-sivi njuansi. Zabeljazah i po-silna ot obichajnata turbulentnost v dializatora. V sledvashtata sekunda kryvnijat raztvor dostigna venoznija kraj, kym kojto syotvetno beshe nasochen pogledyt mi. Az stisnah venoznija kraj s prysti (vsichki sestri stiskame s prysti venoznija kraj, tyj kato njama dostatychno instrumenti) i zapochnah da go sychlenjavam kym iglata na bolnija. Bez da osvobozhdavam shtipkata na dializnata igla, toest, bez opasnijat raztvor da navleze v kryvonosnata sistema na bolnija, az poglednah oshte vednyzh nazad kym dializatora za posledna proverka. Toj beshe polu-izpraznen ot kryv, venoznijat vyzduhoulovitel beshe zapenen i pjanata se pridvizhvashe kym venoznija kraj, kojto az shtjah da svyrzha s bolnija. Pompata na aparata beshe sprjana i vypreki tova NESHTO metodichno nagnetjavashe kryvnija raztvor v liniite. [Vytre v aparata ima druga pompa, skrita ot pogleda, kojato zasmukva dezinfektant v rezhim na dezinfekcija]

Tochno v tozi mig, za chast ot sekundata, az razbrah, che aparatyt e na dezinfekcija. Tova razbirane dojde kato oslepjavasht udar. Stori mi se, che shite se prysna ot naprezhenie i vyzmushtenie. Reagirah mylnienosno. Razchlenih obratno venoznija kraj ot iglata na bolnija, po-tochno zapochnah da go razchlenjavam, zashtoto se okaza, che se e zavintil neochakvano zdravo i razhlabvaneto mu iziskvashe golemi usilija, i sega, za moj uzhas, shtipkata na iglata pyk zapochna pred ochite mi da propuska po malko – taka, kakto e zashtipana (povecheto igli ot partidata naposledyk sa defektni: shtipkite im ne dyrzhat) i az vidjah kak syvsem malko kolichestvo ot otrovnija raztvor se nasochva kym venata. Spravih se, no samo az si znam kakvo izzhivjah, dokato uspeja da otdelja venoznija kraj ot bolnija i go nasocha kym kofata za otpadyci, kojato beshe pred aparata (syshto obichajno polozhenie). Edva otpusnah stiskaneto si i rjadka struja zapenena smes ot kryv i dezinfektant

plisna v kofata pod naljagane. Tova, koeto predotvratih v poslednata sekunda, shteshe da byde fatalno za pacienta oshte v miga, kogato – AKO! – bjah otshtipala iglata i ako, bez da se obryshtam nazad, bjah startirala dializnata procedura. Fatalno bez nikakyv shans za oceljavane, zashtoto bolnijat shteshe da poluchi ne samo smes ot kryv, dezinfektant i vyzduh, no takava smes pod silno naljagane.

Vednaga razchlenih i izhvyrlih vsichko, promih iglite na bolnija, bez da mu davam izlishni objasnenija, samo spomenah neshto za vyzniknal tehicheski problem, i potyrsih inzh. Fonev. Pyrvata mu reakcija, sled kato razbra kakvo e stanalo, beshe guzna molba da ne kazvam na dezhurnija lekar. “Misleh, che dializata e priklyuchila”, kaza toj za svoe opravdanie. Vyzmushtenieto mi se zasili. Zajavih mu, che njamam namerenie nito da go “topja”, nito da go prikriavam i nastojah nezabavno da nameri d-r Skorcheva i sam da dokladva za incidenta pred neja. Toj izpylni narezhdaneto mi. Ne sym prisystvala na razgovora mezhdu d-r Skorcheva i inzh. Fonev, kasaesht incidenta, i ne mi e izvestno kak toj e objasnil povedenieto si, zashtoto stojah neotlychno pri bolnite i se postarah da uspokojja Bogomil Bogdanov, kojto v drugi sluchai e vdigal skandali za mnogo po-drebni neshta i ako beshe usetil kakvo mozheshe da go spoleti, ne znam kak shteshe da reagira. V edno obache sym sigurna: bolnijat shteshe da mi e blagodaren, che sym spasila zhivota mu.

Incidentyt zavyrshi s oshte edno vkljuchvane na bolnija, tozi pyt na nov aparat v druga zala. S promivane bjah zapazila iglite, taka che i tozi pyt ne se nalozhi novo ubozhdane. Vsichko mina dobre. Uspja da svali i kilogramite si. V skobi kazano, inzh. Fonev ne mu beshe pusnal filtracija v drugata zala, ponezhe bolnijat ne bil imal kilogrami. Nalozhi se da povisha ton i da mu napomnja, che lichno sym go izteglila, predi da legne ot novo, no inzh. Fonev pak ne beshe razbral. Toj beshe napravil edin neuspeshen opit da pretegli bolnija po vreme na dializnata procedura (neuspeshen, zashtoto na bolnija mu prilosha i se nalozhi byrzo da legne) i beshe ostanal s ubezhdenieto, che bolnijat e svalil kilogramite. Nakraja, sled celi dve izhvyrljanija na cjalata kryv ot liniite se okaza, che ima ostanali kilogram i trista grama ot obshto tri kilograma nad opredelenata norma za teglo. Tova oznachavashe, che prodylzhavaneto na procedurata beshe nalozhitelno dori samo po тази причина. Za shtastie, hemoglobinyt na bolnija, izsledvan po speshnost sled vtorata kryvozaguba, se okaza zadovolitelen i pone kryvoprelivane po speshnost ne se nalozhi. I dokato celijat dezhuren kolektiv se vylnuvashe ot sluchiloto se i se vyzmushtavashe ot prestypnata

bezotgovornost na inzh. Fonev, syshtijat zajavi, doslovno: “Spokojno! Kakvo tolkova e stanalo?”

Na 25.01.2003 g. okolo 9:00 ch. sutrinta d-r Skorcheva se obadi na domashnija mi telefon i nastoja da razkazha pred neja oshte vednyzh vsichko s pylni podrobnosti i az go razkazah taka, kakto go opisvam tuk, v nastojashtite pismeni pokazanija. D-r Skorcheva me osvedomi, che e dlyzhna da pusne raport po sluchaja.

Na 26.01.2003 g. prochetoh raporta na d-r Skorcheva za noshtnoto dezhurstvo na 24/25.01.2003 g. (raportyt beshe izlozhen raztvoren na bjuroto v nashata sestrinska staja No. [...]) i s iznenada otkrih, che neadekvatnite dejstvija na inzh. Fonev izobshto ne se spomenavat, a moite usilija da ne dopusna infuzija na opasen raztvor v tjaloto na bolnija izejalo sa ignorirani. V raporta d-r Skorcheva davashe strannoto objasnenie, che kryvnite linii se bili razchlenili “spontanno”, t. e. aparatyt po prezumpcija e syzdal takova naljagane v kryvnite linii, che oshte predi kryvta da dostigne do venoznija kraj, kryvnite linii sa avarirali ot samo sebe si i po tozi nachin, razchlenjavajki se ili spukvajki se, sa predpazili bolnija ot eventualno vkljuchvane na hemodializa po vreme na rezhim “Dezinfekcija”. Stana mi neprijatno i si pomislil, che mozhe bi se tyrsi izkupitelna zhertva, tyj kato inzh. N. Fonev e sin na prof. Fonev – bivsh zavezhdasht katedra “Hematologija, nefrologija i hemodializa”. Dyrzha da podchertaja, che:

pyrvo, nito d-r Skorcheva, nito inzh. Fonev sa preki svideteli na incidenta, tyj kato po vreme na incidenta v zalata bjah samo az i trimata bolni, chiito imena sa dadeni v nachaloto na tezi pokazanija;

vtoro, spontannoto razchlenjavane – edin ot naj-opasnite hemodializni incidenti po princip – nikoga ne ostava nezabeljazan ne samo ot neposredstveno zastrashenija pacient, no i ot drugite pacienti v zalata, tyj kato predstavljava eksplozija ot “kyrvav dyzhd”.

Estestvoto na nashata rabota nalaga kolektiven trud i vzaimno doverie. Tozi incident njamashe da se sluchi, ako:

– bolnijat beshe adekvatno hepariniziran, taka che kryvta mu da ne koagulira v kryvnite linii predi kraja na procedurata: lekarski propusk;

– tehnologyt beshe poluchil tochni i jasni instrukcii: lekarski i sestrinski propusk;

– aparatyt ne beshe vyvezhdan v rezhim “Dezinfekcija” pri legnal bolen s gotvnost za dializa (dve igli v rykata): tehicheski propusk;

– beshe zabeljazano, che aparatyt e na dezinfekcija oshte v pyrvata, a ne v poslednata sekunda: lekarski, tehicheski i sestrinski propusk;

– po vreme na vključvaneto na bolnija v zalata prisystvaha ne samo sestra, no i lekar, i tehnik: lekarski i tehničeski propusk.

Sobstvenoryčen podpis:

26.01.2003 g.